

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2017. gada 25. oktobrī

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (VKPAI) Rīgā, Pils ielā 22 – 105

300. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: Padomes locekļi: J.Dambis, V.Brūzis, A.Kronbergs, J.Zilgalvis, J.Asaris, I.Purmale, A.Lapiņš, I.Tapiņa, A.Kušķis

Sēdē piedalās:

U.Bratuškins

G.Princis

B.Valentinoviča, L.Pričina - VKPAI

Projektu pārstāvj

A.Caune, S.Keišs, I.Miezīte – projekts Tērbatas ielā 89;

J.Meiers – SIA "Mcity 9", projekts Bruņinieku ielā 2;

R.Veisbergs, A.Džeriņš – projekts Kalēju ielā 63.

Sēdi vada: A.Kronbergs

Sēdi protokolē: A.Rupenheite

Sēdi atklāj: 14.00

1.

Padomes 300. sēdes darba kārtība (pielikums nr. 1)

A.Rupenheite informē par informāciju no iesniedzēja par 3.jautājumu ar lūgumu pārcelt uz nākamo sēdi. Informācija no Rail Baltic ar aicinājumu deleģētajam pārstāvim (D.Baltiņai) piedalīties sēdē.

2.

Padomes 301.sēde

Padomes 301.sēdi sasaukt 8. novembrī plkst. 14:00.

3.

Ēkas Bruņinieku ielā 2 (lit.004 un lit. 006) kultūrvēsturiskās vērtības līmenis;

iesniedzējs: VKPAI

B.Valentinoviča informē par iesniegumu. VKPAI uzskata, ka divām ēkām (lit.004 un lit.006) varētu pazemināt kultūrvēsturiskās vērtības līmeni kā ar nelielu vērtību. Būvvalde nesaskaņo šādu vērtības līmeni, uzskatot, ka ēkām jā saglabā vērtības līmenis kā kultūrvēsturiski vērtīgas ēkas.

J.Zilgalvis informē par ēku vērtību – pagrabs ir ēkas sastāvdaļa un tam ir vēsturiska vērtība, tomēr tā izmantošana, ņemot vērā ļoti slikto tehnisko stāvokli, būs problemātiska.

V.Brūzis: būvvaldes sniegtais vērtējums pamatots ar I.Dirveika pētījumu un secinājumiem (tiek iesniegts materiāls). Būvvalde uzskata, ka nepieciešams konkretizēt saglabājamās vērtības, pretējā gadījumā tiks neatgriezeniski izdzēsta atmiņa, ka šāda ēka ir bijusi.

J.Dambis: ja ēka ir kultūrvēsturiski vērtīga, tad, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tā ir jā saglabā. Ēkām ar nelielu kultūrvēsturisko vērtību aicinām īpašnieku saglabāt vērtīgos elementus, pieļaujot arī to nojaukšanu ar nosacījumu, saglabātos elementus izmantot jaunajā apbūvē. Kultūrvēsturisko vērtību iespējams noteikt arī atsevišķiem elementiem. Piemēram, var būt vērtīga fasāde, kas ir saglabājama, pārējais var tikt pārveidots, iekļaujot fasādi citā apjomā. Šajā gadījumā var būt līdzīgi, kad kāda ēkas daļa (fragments vai elements) tiek noteikta kā vērtīga. Institūciju izsniegtas prasības var noteikt saglabājamās vērtīgos

elementus.

V.Brūzis informē par VKPAI 25.08.2017 vēstule par saglabājamām vērtībām ēkām lit. 004 un lit. 006, kurās minētas ēku vērtības, bet par pagrabiem nekas nav minēts.

A.Kronbergs aicina izteikties par ēku lit. 004, ņemot vērā, ka ir atšķirīgi viedokļi - Būvvalde uzskata, ka ēka ir ļoti vērtīga, VKPAI uzskata, ka ēka ir ar nelielu kultūrvēsturisko vērtību.

A.Lapiņš: piedāvāju piekrist Inspekcijas viedoklim samazināt kultūrvēsturisko vērtību ar nosacījumu, ka tiek saglabātas koka daļas un fasāde (virszemes daļa), līdz ar to nosakot kā ēka ar nelielu kultūrvēsturisko vērtību.

Tiek precizēts, kurās daļās ir saglabājušies pagrabi un kur tie ir vēsturiski bijuši. Pazemes daļa ir zem lit.001, kas tiek saglabāta.

I.Tapiņa: nepieciešams precīzi noteikt saglabājamās vērtības. Inspekcijas noteiktais arguments par ažuŗajām koka detaļām un fasādi ir pieņemams. Nav tik būtiski, vai tiek noteikts, vai ēka ir vērtīga vai ar nelielu kultūrvēsturisko vērtību. Kopumā pēc sniegtās informācijas ir grūti definēt, kas ir saglabājamās vērtības.

U.Bratuškins: saistībā ar konkursu par plānoto ēku attīstību, būs vēl žūrijas viedoklis. Līdz ar to no attīstības daudzveidības viedokļa, Inspekcijas pieeja ir brīvāka, kas vienlaikus rada risku konkursa dalībniekiem pieļaut iespēju nojaukt ēkas. Iespējams, žūrija var vērtēt, atbilstoši noteiktajām saglabājamām vērtībām, kas dotu pārliecību, ka tās tiks saglabātas.

V.Brūzis: svarīgi saglabāt pagalma raksturu un mērogu.

Padome balso par lēmumu: Piekrist VKPAI viedoklim, ka ēka Bruņinieku ielā 2, lit 004. ir ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību, iesakot saglabāt arkveida raksturu ēkas pirmajā stāvā un pēc iespējas saglabāt koka gala fasādi, kā arī pagalma mērogu.

Par – 7 – A.Kušķis, J.Dambis, J.Zilgavlis, J.Asaris, A.Kronbergs, A.Lapiņš, I.Tapiņa;

Pret – 1 – V.Brūzis;

Atturas – 1 – I.Purmale.

Lēmums: Piekrist VKPAI viedoklim, ka ēka Bruņinieku ielā 2, lit 004. ir ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību, iesakot saglabāt arkveida raksturu ēkas pirmajā stāvā un pēc iespējas saglabāt koka gala fasādi, kā arī pagalma mērogu.

A.Kronbergs aicina izteikties par ēku lit.006.

Īpašnieks sniedz komentāru par arhitektoniski mākslinieciskajā inventarizācijā noteiktajām vērtīgajām daļām pagrabos. Svarīgi, lai tiktu noteiktas precīzas kultūrvēsturiski vērtīgās pagraba daļas.

J.Dambis: jāņem vērā, ka pagrabos ir dažādi uzslāņojumi, tādēļ jāpievērš uzmanība vēsturiskajām pagraba konstrukcijām.

J.Zilgavlis: uzskatu, ka jāaicina pēc iespējas saglabāt vēsturiskos pagrabus, pretējā gadījumā projektētajam būs grūti veikt projektēšanu un tiks radīti sarežģīti risinājumi. Pagrabiem ir vairāk vēsturiska vērtība, nekā arhitektoniska.

J.Dambis: neatbalstu kategorisku nosacījumu saglabāt pagrabus, jo šāda pieeja var radīt nekvalitatīvu vietas attīstību. Priekšlikums aicināt pēc iespējas vairāk saglabāt oriģinālās vēsturiskās pagraba konstrukcijas. Institūcijas un žūrija vērtēs konkrētos risinājumus un izvelēsies tādu, kas ir ar lielāku pietāti pret kultūras mantojumu.

I.Tapiņa: Padome var lūgt Inspekcijai definēt konkrētas saglabājamās vērtības gala lēmumā pie vērtības

noteikšanas.

J.Dambis: nepiekrītu šādam deleģējumam, jo likumdošanā ir noteikta kārtība, kāda ir procedūra, ja institūcijām ir dažādi viedokļi, tad likums nosaka, ka Padome sniedz savu vērtējumu, un pēc šī slēdziena institūcijas vadās.

V.Brūzis: piekrītu viedoklim, ka Padome var deleģēt noteikt saglabājamās vērtības Inspekcijai.

Padome balso par lēmumu: noteikt ēkas Bruņinieku ielā 2 lit. 006 kā ēku ar nelielu kultūrvēsturisko vērtību, bet ar atsevišķām vērtīgām daļām, piemēram, pagraba stāva autentiskajām velvēm, konstrukcijām un elementiem, kuri pamatoti ar arhitektoniski mākslinieciskās inventarizācijas materiāliem, kuros maksimāli saglabājamās vēsturiskās oriģinālās daļas.

Par – 6 – A. Kušķis, J.Dambis, J.Asaris, J.Zilgalvis, A.Kronbergs, A.Lapiņš;

Pret – 1 – V.Brūzis;

Atturas – 2 – I.Tapiņa, I.Purmale.

Lēmums: noteikt ēkas Bruņinieku ielā 2 lit. 006 kā ēku ar nelielu kultūrvēsturisko vērtību, bet ar atsevišķām vērtīgām daļām, piemēram, pagraba stāva autentiskajām velvēm, konstrukcijām un elementiem, kuri pamatoti ar arhitektoniski mākslinieciskās inventarizācijas materiāliem, kuros maksimāli saglabājamās vēsturiskās oriģinālās daļas.

J.Dambis atstāj sēdi.

4.

Metu konkursa risinājums dzīvojamai ēkai ar publiskām telpām Rīgā, Tērbatas ielā 89, papildinājums; lesniedzējs: SIA "KD2"

A.Caune informē par Tērbatas ielas attīstības analīzi, kas pamato konkursa risinājumu.

Pasūtītājs informē, ka visi konkursa risinājumi bija ļoti līdzīgi, tādēļ žūrijas lēmums bija trīs otrās vietas un jebkura izvēlēta risinājuma gadījumā situācija ar turpmāko attīstību būtu identiska.

A.Kušķis: Tērbatas iela pieļauj augstākas ēkas būvniecību. Attīstītājs ir ķīlnieks šajā situācijā, jo blakus ir ēkas, kas pieļauj lielākas ēkas būvniecību. Artilērijas ielas stūra ēka vēl nav novērtēta, un atkarība no tās vērtības līmeņa, situācija mainīsies. Ēka kreisajā pusē ir kultūrvēsturiski vērtīga ēka. Ielas frontē jaunajai apbūvei ir jāreģinās ar apkartējām ēkām. Saskaņā divi apjomi – ielas apjoms un pagalma apjoms. Šāda virzība ir jāturpina. Iespējams, pakāpeniskā atkāpe ir jāatbīda dziļāk pagalmā, lai tā neienāk tik agresīvi ielas telpā.

V.Brūzis: Padomei jābūt konsekventai lēmumos, atzīstot konkursa rezultātus un dodot rekomendācijas. Jauna konkursa organizēšana nebūtu vēlams, ņemot vērā zemes gabala sarežģītību.

A.Kronbergs: apbūves atkāpe ir iespējama, bet risinājumam būtu jābūt vienkāršākam, askētiskākam, kā fona risinājumam. Ielas risinājumam jābūt vairāk saderīgam ar blakus ēkām. Personīgi uzskatu, ka iespējams būvēt ēku sešu stāvu apjomā.

A.Lapiņš: šai vietai piedāvāti sarežģīti apjomi. Paredzētā ēka ir bijusi ar monolītu masu un smalku mērogu. Notiek spēlēšanās ar apjomiem, kas padara skatu nervozu un neiederīgu apkārtējā apbūvē. Nepieciešams sakārtot apjomus ēkas dziļumā, kā arī sistematizēt ielas apjomu, lai risinājums būtu vienkāršāks. Lielāks monolīts apjoms dziļāk pagalmā atbilst Rīgas vēsturiskā centra apbūvei un ir iederīgs.

V.Brūzis: Augstāka būve ir atbalstāms risinājums. Zemes gabals ilgstoši ir bijis tukšs, tādēļ jāveicina tā apbūve.

Padome balso par lēmumu: Padome pieņem, ka arhitektūras ideju konkurss dzīvojamai ēkai ar publiskām telpām Rīgā, Tērbatas ielā 89 ir noticis un aicina turpināt attīstību, ievērtējot izteiktos viedokļus.

Par - 7 – I.Purmale, A.Kušķis, J.Zilgalvis, A.Kronbergs, V.Brūzis, I.Tapiņa, J.Asaris;
Pret - 0;
Atturas – 1 - A.Lapiņš.

Padomes lēmums: Padome pieņem, ka arhitektūras ideju konkurss dzīvojamai ēkai ar publiskām telpām Rīgā, Tērbatas ielā 89 ir noticis un aicina turpināt attīstību, ievērtējot izteiktos viedokļus.

Padome diskutē par konkursu risinājumiem un iegūto rezultātu attīstību.

I.Tapiņa uzdod jautājumu par konkursa norisi, jo risinājums, kad ir trīs otrās vietas, nav uzskatāms par konkursa rezultātu. Šāda situācija nav adekvāta.

J.Zilgalvis informē, ka visi konkursa risinājumi bija vāji, tādēļ piešķirt vairākas otrās vietas bija kompromisa risinājums, lai ļautu attīstītajam strādāt.

A.Kronbergs: gadījumos, kad iesniegtie risinājumi nav labi, žūrija bieži nav spējīga pateikt skaidru lēmumu, tādēļ rodas šādas situācijas. Ir gadījumi, kad nepieciešams atzīt, ka konkurss nav veiksmīgs un jāorganizē jauns konkurss, lai rastu labāko risinājumu.

5.

Projekts Kalēju ielā 63; Iesniedzējs: Rīgas pilsētas būvvalde

---

A.Kronbergs informē par iesniegumu no būvvaldes.

V.Brūzis informē par risinājumu. Demonstrē līdzīgus piemērus, kur zema apbūve vēsturiski ir starp augstākām ēkām. Diskusija arī par lentveida logiem, ko piedāvā risinājums.

Padome diskutē par projektu iesniegšanas secību institūcijās un Padomē – nolūkā neradīt situāciju, kad kāda institūcija nav iepazinusies ar risinājumu pirms izskatīšanas Padomē.

R.Veisbergs informē par risinājumu. Visos risinājumos ir minētas abas ēkas, ietverot to vērtību, tajā skaitā Inspekcijā izskatītajā risinājumā, līdz ar to visas institūcijas ir detalizēti informētas par risinājumu. Sniedz informāciju par ēkas pārbūves vēsturi, kuras gaitā ir bijušas izmaiņas un apjoms ir pieaudzis vairākkārt. Risinājums paredz saglabāt zemākās ēkas, radot nesošu konstrukciju virs tām. Sniedz informāciju par lentveida logu risinājumu.

No likuma viedokļa projektētājs uzskata, ka risinājums, kas pārveido vērtīgās ēkas, uzlabo pilsētībūvniecisko situāciju.

J.Zilgalvis: Inspekcijā ir saskaņots risinājums, kurā stūra ēka ir iekļauta projekta risinājuma lielākā apjomā.

A.Kronbergs uzdod jautājumu par mazās stūra ēkas vērtību. Vai iekritiens uz stūra ir saglabājama vērtība, ņemot vērā, ka stūra iekritiens ir nejaušība, kas kara darbības dēļ nav bijusi apbūvēta?

A.Lapiņš: kultūrvēsturiski vērtīgas ēkas pārbūves iespēja, saskaņā ar likumu, nav iespējama. Ēka lit. 001 ir vērtīga, ēka lit. 002 ir ļoti vērtīga. Personīgi, iepriekš izskatot risinājumu, nebiju pievērsis uzmanību ēkas vērtībai, kas saskaņā ar likumu maina risinājumu.

V.Brūzis: minētā apbūve ir Latvijas un Rīgas vietējā Venēcija, kur šis zemais stūra risinājums ir īpašs. Tādēļ ir nepieciešama nopietna diskusija, vai šāds pārveidojums ir pieļaujams.

J.Zilgalvis: ieteikums institūcijām - Inspekcijai, pārvērtēt situāciju, sakarā ar jauniem apstākļiem.

J.Asaris: Iepriekš izskatot risinājumu, Padome koncentrējās uz jumtu risinājumu.

A.Lapiņš: piekrītu viedoklim, ka nepieciešams atkārtoti izvērtēt risinājumu un novērtēt, cik būtiski ir pārveidojumi.

Pasūtītājs: pēc apjomu aprēķināšanas virs vērtīgajām ēkām, tika piesaistīts investors. Neizbūvējot daļas virs šīm ēkām, ekonomiskais zaudējums ir ceturtdaļa. Līdz ar to zūd jēga risinājuma izstrādei, jo tai nav ekonomiska pamata. Neattīstot apbūvi, rodas draudi pazaudēt ēku kopumā. Piedāvājums saglabāt ēkas, nesapludinot ar jaunajiem apjomiem. Jaunie un vecie apjomi kontrastēs un būs skaidri nojaušama robeža starp jauno un veco.

Padome balso par lēmumu: izvērtējot iesniegumu un apstākļus, Padome aicina VKPAI atkārtoti izskatīt jautājumu par objekta Kalēju ielā 63, Rīgā pārveides priekšlikumu, attiecībā uz telpisko vidi ielu krustojumā un kultūrvēsturiski vērtīgo ēku aizsargāšanu šajā vietā.

Par - 6 - V.Brūzis, A.Kronbergs, J.Zilgalvis, I.Purmale, A.Lapiņš, I.Tapiņa;
Pret – 0;
Atturas – 2 - J.Asaris, A.Kušķis.

Padomes lēmums: izvērtējot iesniegumu un apstākļus, Padome aicina VKPAI atkārtoti izskatīt jautājumu par objekta Kalēju ielā 63, Rīgā pārveides priekšlikumu, attiecībā uz telpisko vidi ielu krustojumā un kultūrvēsturiski vērtīgo ēku aizsargāšanu šajā vietā.

Sēdi slēdz plkst. 16:40.

Sēdi vadīja:

A.Kronbergs

Sēdē piedalījās:

J.Asaris

V.Brūzis

J.Dambis

J.Zilgalvis

I.Purmale

A.Kušķis

A.Lapiņš

I.Tapiņa

Sēdi protokolēja:

A.Rupenheite